

izin alınmamış eser sahibinin sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya emsal veya rayiç bedel itibarıyla uğradığı zararın en çok üç kat fazlasını isteyebileceği

T.C. BAKIRKÖY 1. FİKRİ VE SINAÎ HAKLAR HUKUK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/27 Esas

KARAR NO : 2020/14

DAVA : Tazminat (Fikir Ve Sanat Eserleri Sahipliğinden Kaynaklanan)

DAVA TARİHİ : 22/01/2018

KARAR TARİHİ : 10/01/2020

Mahkememizde görülmekte bulunan Tazminat (Fikir Ve Sanat Eserleri Sahipliğinden Kaynaklanan) davasının yapılan açık yargılamasının sonunda,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

DAVA: Davacı vekilinin dava dilekçesinden özetle; Müvekkilinin daha önce Belediyesi tarafından yayınlanan ".... " isimli kitapta yer alan 20 adet grafik resimlerinin davalı belediye tarafından herhangi bir izin alınmadan kullanıldığını, Belediyesi 2008 yılında kapatılarak Belediyesi'ne katılmasından sonra pek çok belediye müvekkilinin anılan kitaptaki karikatürleri ve çizimleri aynen kopyalamak suretiyle trafik eğitimi kitapları çıkarmaya başladığını, müvekkiline ait eserlerin kendi bilgisayarındaki orjinal tasarım çalışmalarının 2005 yılında üretildiğine dair üzerinde

o günkü tarihler ile yapılan işlerin isimlerinin bulunduğu ekran görüntülerini sunduklarını, müvekkilinin ilkokul çağında çocuğu olan bir yakının 16.06.2016 tarihinde haber vermesi üzerine davalı belediyenin bastırđıėı ve içinde kendi karikatürleri olan kitaptan haberdar olduğunu, nedeniyle FSEK'ten doğan haklarına ihlal edildiğini bu nedenlerle davanın HMK 107. Maddesi gereğince belirsiz alacak davası olarak kabulü ile, mahkemece haksız fiil tarihinin davalı belediyenin bastırđıėı kitaplara ait faturaların, ticari kayıtların ve sair belediye kayıtlarının incelenerek tespiline, mali hakların ihlali sebebiyle FSEK m. 68 uyarınca, asgari miktarını şimdilik 5.000,00 TL olarak belirleyebildiğimiz üç kat bedel tazminatının mahkemece tespit edilecek haksız fiil tarihinden itibaren işletilecek avans faiziyle birlikte davalıdan tahsiline, davalı tarafça özellikle isim belirtme hakkı gibi manevi haklar ihlal edildiğinden 5.000,00 TL manevi tazminatın mahkemece tespit edilecek haksız fiil tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline, hükmün  gazetede ilanına, yargılama masrafları ile vekalet ücretinin davalıya yükletilmesine karar verildi.

CEVAP: Davalı vekilinin cevap dilekçesinden özetle; Herşeden evvel davacı davasını yetkili mahkemede amamış olduğundan yetki itirazında bulunduklarını, davanın Tarsus Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılması gerektiğini, müvekkili belediye şehrinde yaşayan vatandaşlarına trafikkuralları hakkında bilinçlendirmek amacıyla gerekli olan 12.000 adet trafik kurallarını ğreniyorum isimli kitabın basılması konusunda 5393 sayılı Belediyeler Kanunun 60. Maddesinin (k) ve (n) fıkrası ve **4734** sayılı KİK'nun 22/d maddesi uyarınca ek'te sundukları evraklardan da anlaşılacağı üzere 02.05.2013 tarih 1479 sayılı doğrudan temin usulü ile yapılan piyasa araştırmasında Matbaa, Baskı Merkezi ve Medya Prodüksiyon firmaları tarafından teklif edilen fiyatlar müvekkili belediye tarafından değerlendirilerek Prodüksiyon firmasından alım yapılmasının uygun görüldüğün, dava konusu ".... " isimli yayın Prodüksiyon tarafından hazırlanmış ve

basılmış olduğunu, dava konusu karikatör, grafik çizim ve resimler tamamen yüklenici Prodüksiyon tarafından hazırlanmış ve basılmış olup müvekkili belediyenin dava konusu karikatür, grafik çizim ve resimlerden bilgisi olmadığını, kitabı tamamen vatandaşlarını trafik kuralları hakkında bilinçlendirmek amacıyla trafik haftasına istinaden talep edildiğini, dava konusu karikatür, grafik çizim ve resimlerden hiçbir şekilde kar amacı güdülmediğini, hukuki ve yasal sorumluluğun tamamen Prodüksiyon firmasına ait olduğundan davanın müvekkili belediye açısından husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesini, yetki itirazlarının incelenerek yetki yönünden davanın reddine, yetki itirazları yerinde görülmez ise, haksız ve yersiz olarak açılmış olan davanın zamanaşımı ve husumet yokluğu nedeniyle müvekkili ... yönünden reddine, bu itirazlar yerinde görülmezse herhangi bir sorumluluğu bulunmayan müvekkili belediye yönünden davanın reddi ile mahkeme masraf ve ücreti vekaletin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Mahkememizce toplanan tüm deliller ve taraf iddiaları ışığında dosya davacının dava dilekçesinde dayanmış olduğu tasarımların eser niteliğinde olup olmadığı, davalının yayınladığı kitapçıklar içeriğindeki grafik tasarımlar üzerinde hak sahibi bulunup bulunmadığı, davalı tarafından kitapların yayınlanıp yayınlanmadığı, yayın tarihinin tespit edilerek, davacının telif hakkı tazminat talebi doğrultusunda telif hakkı varsa miktarının hesaplanmasına ilişkin rapor alınmak üzere dosya bir FSEK uzmanı, bir grafik tasarım uzmanı ve bir de yayıncı bilirkişiye tevdi olunmuş, bilirkişiler hazırlamış oldukları 21.01.2019 havale tarihli ayrıntılı ve gerekçeli raporlarından özetle; dava konusu uyuşmazlıktaki davacıya ait dava konusu 21 adet grafik resmin m.4 anlamında güzel sanat eseri olduğunu, davacının davaya konu 18 adet grafik resmin FSEK m.11 çerçevesinde karine çerçevesinde eser sahibi olduğunu, eser sahibi davacının mali haklarından FSEK 22'de yer alan çoğaltma hakkının ihlal edildiğini, davacının talep edeceği telif ücretinin 31.500 TL olabileceği, bu çerçevede davacının bu

bedelin 3 katını FSEK m.68 çerçevesinde talep etmeye ilişkin takdirin mahkemeye ait olduğunu, davacının FSEK m.15 manevi haklarının ihlal edildiğini, davacının manevi tazminat talep hakkının olduğunu, manevi tazminatın türü ve miktarını tayin hakkının mahkemeye ait olduğunu” hususlarını bildirmişlerdir.

Davalı vekili 01.03.2019 tarihli rapora itiraz dilekçesinde; Davacının hiçbir talebini kabul etmemekle birlikte bilirkişi raporunda davacının talep edeceği telif ücretinin 21 adet grafik eser için $1.500 \text{ TL} \times 21 = 31.500 \text{ TL}$ olabileceği, bu çerçevede davacının bu bedeli 3 katını FSEK m.68 çerçevesinde talep edilmesini mahkeme takdirine bırakıldığını, FSEK m.68 her ne kadar davacının bu bedelin 3 katını talep edebileceği belirtilmiş ise de aynı Kanun’un 66/3. Maddesi gereğince mahkeme, mali haklara tecavüz halinde, “tecavüzün şümulünü, kusurun olup olmadığını, varsa ağırlığını” takdir etmek durumunda bulunduğu ve BK’nun 43/1 maddesi de bu yetkiyi desteklediğinden, dava konusu olayda talep edilebilecek “en çok üç kat fazla” tazminatı, tecavüzün şümulüne ve kusurun ağırlığına göre belirlemek yetkisi mahkeme hakimine ait olduğunu, Anayasa Mahkemesi’nin 28.02.2013 tarih Esas sayılı kararında da FSEK’nun 68. Maddesinin kusurun olup olmadığı, ağırlığı, tecavüzün kapsamı dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması gerektiğini, bu nedenlerle bilirkişi raporuna karşı itirazları doğrultusunda dosyanın başka bir bilirkişiye tevdi ile yeni bir rapor aldırılmasına, hesaplamalar açısından ek bir rapor alınmasına, bu itirazlar yerinde görülmezse herhangi bir sorumluluğu bulunmayan müvekkili belediye yönünden davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davacı 03.05.2019 tarihli dilekçesi ile 5.000,00 TL’lik maddi tazminatın 89.500,00 TL’ye ıslah ettiği görülmüştür.

Dava; davacı tarafa ait olduğu giddia edilen grafik eserlerin davalı tarafından izinsiz kullanımı olup olmadığı, maddimanevi tazminat olup olmayacağına ilişkindir.

Tüm dosya kapsamı değerlendirildiğinde; FSEK’in 2/3. Maddesi, bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmi mahiyette fotoğraf eserleriyle, her nevi haritalar, planlar, projeler,

krokiler, resimler, coğrafya ve topoğrafyaya ait maket ve ilim ve edebiyat eseri sayılabileceği, FSEK'in 15. Maddesi, eseri, sahibinin adı veya müstear adı ile yahut adsız olarak, umuma arzetme veya yayımlama hususunda karar vermek salahiyeti münhasıran eser sahibine ait olduğu, bir güzel sanat eserinden çoğaltma ile elde edilen kopyalarla bir işlenmenin aslı veya çoğaltılmış nüshaları üzerinde asıl eser sahibinin ad veya alametinin, kararlaştırılan veya adet olan şekilde belirtilmesi ve vücuda getirilen eserin bir kopya veya işlenme olduğunun açıkça gösterilmesinin şart olduğu, FSEK'in 68. Maddesinde ise, izin alınmamış eser sahibinin sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya emsal veya rayiç bedel itibarıyla uğradığı zararın en çok üç kat fazlasını isteyebileceği belirtilmiştir.

FSEK'in 22. Maddesi ile, bir eserin aslını veya kopyalarını, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak çoğaltma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Buna göre, davacının FSEK 11. Maddesi gereği eser sahibi olduğu, hazırlanan karikatürler, illüstrasyon, resimleme, çizimler hazırlayanın hususiyetini yansıtan, ayırt edici özelliklere sahip, estetik değer taşıyan bir grafik eser olup FSEK 4/6 maddesi kapsamında güzel sanat eseri sayılan karikatürler, illüstrasyon, resimleme, çizimlerin birebir, izinsiz ve herhangi bir anlaşmaya dayanmadan davalı belediyenin hazırlattığı "...." isimli kitapta kullanılmasının, davacının eserden kaynaklanan mali haklarını ihlal ettiği anlaşılmıştır. Her ne kadar davalı belirlenen rayiç bedelin FSEK md 68 çerçevesinde üç kata kadar arttırımına itiraz ederek arttırımın mahkemenin taktirinde olması gerektiğini belirtmiş sie de Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin yerleşmiş uygulamalarına göre kanunun lafzından anlaşılması gereken davacıya "3 katına kadarını talep etme hakkıdır ve bu hak kullanıldığında daha azına mahkemenin takdir etme hakkı bulunmamaktadır."

Buna göre bilirkişilerce belirlenen rayiç bedelin FSEK 68.md'si uyarınca arttırılması ile bulunan 94.500,00 TL maddi

tazminata ve somut olayın gelişimi, davalının kusurunun ve davacının uğradığı zararın derecesi hep birlikte nazara alınarak 3.000,00 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1-Davacının davasının KISMEN KABULÜ İLE;

2-Davacının eseri üzerinde davalının tecavüzü olduğu anlaşıldığından TBK 50. Ve 51. Maddesi hükümleride nazara alınarak 31.500,00 TL maddi tazminatın FSEK madde 68/1 gereğince 3 misli artırılarak 94.500,00 TL maddi tazminatın 06.05.2013 tarihinden itibaren işleyecek ticari avans faizi ile davalıdan alınarak davacıya verilmesine, davacının manevi tazminat talebinin kısmen kabulü ile 3.000,00 TL manevi tazminatın 06.05.2013 tarihinden itibaren işleyecek ticari avans faizi ile davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine,

3-Tazminata hükmedilmiş olması nedeniyle artık taraflar arasında farazi bir sözleşmesel ilişki kurulduğu bu nedenle hükmün ilan edilmesinde davacının menfaati veya haklı sebebi bulunmadığı anlaşıldığından, hükmün ilanı talebinin REDDİNE,

4-Alınması gereken 6.660,22 TL peşin harçtan, peşin yatırılan 1.701,27 TL harcın mahsubu ile bakiye 4.958,95 TL'nin davalıdan alınarak hazineye irad kaydına,

5-Davacı kendisini vekille temsil ettirmekle yürürlükteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre kabul edilen maddi tazminat talebi üzerinden hesaplanan 12.927,50 TL ücret takdirine, bu ücretin davalıdan alınarak,davacıya verilmesine,

6-Davacı kendisini vekille temsil ettirmekle yürürlükteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre kabul edilen manevi tazminat talebi üzerinden hesaplanan 3.000,00 TL ücret takdirine, bu ücretin davalıdan alınarak,davacıya verilmesine,

7-Davalı kendisini vekille temsil ettirmekle yürürlükteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre red edilen manevi tazminat talebi üzerinden hesaplanan 2.000,00 TL ücret takdirine, bu ücretin davalıdan alınarak,davacıya verilmesine,

8-Davacı tarafından yatırılan 35,90 başvurma harcı, 1.701,27 TL karar ve ilam harcı, 2.400,00 TL bilirkişi ücreti ve 205,00

TL tebligat/posta masrafı olmak üzere toplam 4.342,17 TL yargılama giderinin kabul/red oranına göre 4.254,89 TL'nin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

9-Karar kesinleştğinde kalan gider avansının yatıran tarafa iadesine,

Taraf vekillerinin yüzlerine karşı kararın tebliğinden itibaren 2 hafta süre içerisinde İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesi nezdinde İstinaf kanun yolu açık olmak üzere karar verildi. Açıkça okunup usulen anlatıldı.
10/01/2020

Katip ...

Hakim ...